

Slovenski čebelar in sadjerejec.

Glasilo čebelarskega in sadjerejskega društva
za Kranjsko.

Izhaja vsaki mesec enkrat in se pošilja udom brezplačno; neudom za 1 gld. 80 kr. na leto.

Inserati in priloge računijo se po najnižji ceni. — Letnina za ude znaša samo 1 gld.

Obseg: Čebelarska postava v Avstriji. — O nastanku nagona k rojenji in o napravi umetnih rojev. (Konec.) — Čebelarjev koledar za mesec juli. — Poletno gnojenje sadnemu drevju. — Sadjerejev koledar za mesec juli — Črešnje — zdravilo. — Naši dopisi. — Inserati.

Čebelarska postava v Avstriji.

(Dr. Pavl Aleks. Beck.)*

Da se avstrijsko postavodajstvo na polji čebelarske postave na zahteve umne čebeloreje ter varovanje njene koristi le prav malo ozira, je resnica, kar ima marsikateri čebelar večkrat priložnost poskusiti.

Taka nezadostnost pravnega varstva je pa tudi prav razvidna, če pomislimo, kako hitro in slavno se je umna čebeloreja v zadnjih dveh desetletjih na podlagi prirodznanskih iznajdeb in praktičnih pridobitev povzdignila.

Smoter ali cilj predloženega spisa je zdaj čebelarijo najbližnjim potom z v Avstriji veljavno čebelarsko postavo seznaniti.

Ker je pa v popolni razum vsake pravne uredbe neopustljivo, njeno nastanje, kakor se sploh daleč zasledovati more, učiti spoznati, tako se bo pred navedenjem veljavne postave nekaki zgodovinski vvod obsegajoč zgodovino čebelarske postave pritaknil in to kot prvi del.

Zgodovinskemu razvitku naj potem kot drugi del sledi navedenje sedaj v Avstriji veljavne čebelarske postave, in zraven naj se preiskuje, v kakošni meri ta postava zahtevam umne čebeloreje v njenem dandanašnjem obstanku ugaja, nasprotno v kateri meri ta tej kmetijski stroki nikakoršnega ali pa le samo nedosegljivo varstvo daje.

Iz tega sledi naravnim potom tretji del, kateri bo imel državni nalog, kakor tudi onega posameznih dežel, pri izdaji kake državne čebelarske postave, ali takošne deželne postave pojasnjevati in prevdarjati.

I. Zgodovina čebelarske postave.

Vporaba čebele in njenega zaklada je tako stara, kakor človeški rod. Že od zdavnaj se dobi pravna uredba, ki pridobitev medu in voska z vedno pomnožitvijo njunega pomena za človeško gospodinjstvo obranjuje pred prepiri.

*) Dr. P. A. Beck je c. kr. ministerski namestni tajnik v kupčijskem ministerstvu.

Najbližje nas zanimajoče rimsko pravo prišteva čebele še od narave divjim živalim, če tudi njih navado izletevati in zopet se vračevati ne prezira.

Navadno se jih sme vsak polastiti, bodisi na lastnem ali pa na tujem posestvu. „Kajti čebele,“ tako razlaga rimsko pravo, „ktere so se, predno si jih ti v tvoj panj vsadil, na tvoje drevo vsedle, se z ozirom na njih divjo naravo ravno tako malo tebi pripoznajo, kakor tiči, ki se na tvojem drevesu ugnjezdijo; tedaj so, če jih kdo drugi vjame njegova lastnina. Ravno taka je sè satovi, če so jih že kaj naredile, vsak jih lahko vzame. Seveda lahko ti onemu, ki se jih hoče polastiti in na tvoj svet stopi, zabraniš, da ne sme po tvoji lastnini hoditi. Roj, ki je iz tvojega panju izletel, se tebi tako dolgo pripozna, dokler ga vidiš, in če njegovo zasledovanje ni z nikakoršnjimi težavami spojeno; drugače je lastnina onega, ki se ga polasti.“

Vsled teh določeb je rimska postava tedaj razločevala „divje“ čebele, t. j. take, ki se proste v naravi brez človeškega oskrbovanja nahajajo in „domače“ čebele, t. j. take, ki tako oskrbovanje imajo.

Za „divje čebele,“ in zavoljo teh se bo v ravnem nasprotju današnjim razmeram pri takrat še razširjenih gozdih soseben govorilo, veljalo je pravilo, da so lastnina onega, ki jih je našel in se jih polastil, če mu posestnik onega zemljišča ni zabranil, v tem slednjem slučaju se je lahko lastnik zemljišča čebel polastil.

Ves drugačen pa je bil vlasten prisluzek pri „domačih čebelah.“ Kajti čebel, katere so iz naravnega ali umetnega po človeku jim odločenega stanovanja rojile in so že tako reč posestnega prava bile, ni smel se vsak drugi polastiti, dokler je starčev posestnik roj še videl in ga brez vsakršnih zaprek zasledoval.

Da so take določbe pri njih zelo razširjenim značaju povod mnogim prepirom prouzročile, je razvidno.

Kajti, ker roji večinoma v poldanskih urah rojijo in tudi v rimskeji državi skoro drugače ni bilo, tako ostal je čebelarju samo nekoliko ur do solnčnega zahoda trajajoči čas, v katerem času je moral na roj paziti, drugače mu gre v zgubo. Pa še celo v tem tako kratkem času in pri hitrem zasledovanji bil je roj za svojega gospodarja izgubljen, če so ga naravne ali umetne zapreke opovirale in mu zabranjevale ga zasledovati.

Da je bila pri tem zabranitev od strani zemljiških posestnikov, zasledovalcu roja na njih svet stopiti, glavna opovira k pridobitvi roja, je pri neomejitvi te prepovedane postave prav samo ob sebi razumno.

Če tedaj sosedje niso bili dobri in ne dobre volje, tako bil je roj, ki se ni na lastnem zemljišči ali svetu vsedel, za rimskega čebelarja postavnim potom kakor izgubljen.

Seveda taka izguba takrat ni bila tako znatna, ker je v takratnih gozdih bilo dovolj „divjih čebel,“ in so čebelarju kmalo to zgubo poravnale.

Bolje, kakor v zadevi lastninskega prisluzka pri rojih čuvala je rimska postava čebelarja proti pokončanji čebel, bodi si od strani družih čebelarjev, ki so se svojo lastno nemarnostjo čebele roparice privabili in bi se jih zopet radi znebili, ali pa od strani drugih oseb, ki so v obranitev sladkosnedih čebel po morilnih sredstvih segali. Kajti v obeh slučajih je postava že takrat poškodovancu odškodovanje pripoznala.

S tem bile so pa tudi določbe rimske postave, ki so se edino le na čebelo in njeno odgojo ozirale, dokončane.

V rimski postavi dobimo tedaj edino postavno misel, kakor gledé lastninskega prihodka od „divjih“ čebel, kakor tudi od „domačih“ rojev.

Prvih se lahko vsakdo polasti, poslednjih narpred lastnik starca pri pravočasnem zasledovanji, potem lastnik zemljišča, na katero so se vsedli in potem še le v zadnji vrsti kdor si bodi.

(Prihodnjič dalje.)

O nastanku nagona k rojenji in o napravi umetnih rojev.

(F. Koester, civilni inženir, posl. J.)

(Konec.)

V zadnji številki sem govoril o nastanku nagona k rojenji, danes pa hočem prestopiti naravnost k napravi umetnih rojev, ker način moje umetne pomnožitve v širjih krogih še ne kaže posebnega poznanja, čeravno ni oddaljen, a vendar prednost ima, kakoršne drugi nimajo. G. Lehzen hoče ljudstvo, ki je že godno za rojenje, s kraljico v nov, ves sê satovjem za zalego in med preskrbljen panj dejati; vse ljudstvo tedaj od njegovega dela (izdelka) odstraniti, kar bi pa pri hudih čebelah precej sitnega, a zraven za matico še nevarnega dela stalo, če bi se ona popred z veliko potrato časa ne bi vjela.

To odstranjenje mi pa ne dopade, ter je zavržem. Stari panj z izdelkom brez čebel pusti g. Lehzen na starem mestu starca in pravi o tem:

„Seveda se skoro vse stare čebele v teku dneva na staro mesto vrnejo in tako je zalega potrebno oskrbljena.“ Prvič ne more g. L. svojo pomnožitev vsaki čas po dnevi, temveč le predpoldne izvrševati, ker se drugekrat ne vrne do večera dovolj ljudstva, ki bi oskrbovalo zalego; drugič si zna g. L. pri nastopu oblačnega neba, dežja ali celo nevihte, prav obilo neprijetnega in čas trativšega dela nakopati, brez da bi morebiti svoj smoter, pomnožitev do večera dosegel. Vzemimo da je F. prav prerokoval, tako moramo g. Lehzen-u veliko vrjeti, če so stare pašne čebele za potrebno postrežbo zalege tako pripravne, kakor prejšnje, pa odstranjene mlade čebele. Odletavanje starih čebel se tudi pri lepem vremenu le počasi vrši, ker nobena obložena čebela domov ne pride in s tem znamenje k izletu daje. Dalje pravi g. Lehzen: „Čebelar da zdaj staremu panju že precej goden piskere, iz katerega se bo matica izvalila, ali pa mu da kako izleženo matico.“ Zadnji slučaj naj se skoro rajše opusti, če rabimo posebno izležene matice. Ako si pa vkoristimo matične piskrice, se pa z g. L. strinjam za one od rojev; če pa take imamo, si lahko, kakor bomo videli, boljše in pripravnejše pomnožimo, brez da bi skrb in delo imeli, kakor pa da vporabili tuje matične piskrice. Konečno pravi g. Lehzen: „Pri vsakovrstnem umetno narejenem roju mora čebelar svoje delo prihodnji dan in potem še več dni opazovati, če se mu je posrečilo. Če ni, mora z dodatkom zalege ali medenega satovja ali tudi praznega satovja pomagati.“ To se pri meni ne zgodi, kajti prvega slučaja jaz pri mojem pomnoženji v smislu g. L. prav nič ne rabim in poslednjega le takrat — in zraven tega še le proti koncu leta, če sem preveč pomnožil, ali če je leto izvanredno slabo bilo. Po mojem načinu zamorem iz enega samega ljudstva z vedno gotovostjo posrečenja in z malo dela šest ali še več rojev še za časa v letu si narediti in ti bodo vsi, brez da bi kaki drugi ljud v pomoč vzel, po srečnem vprašenji (vplemenenji) prav lepe rojeve

matice imeli. Če tedaj oni panj, iz katerega so se roji delali ali pa roji sami konec leta nimajo dovolj živeža v prezimovanje, bodo pa drugi nedotaknjeni panjovi bolje delali in v jeseni lahko brez škode mladim rojem s svojim živežem pomagali.

Ko tako do razlaganja mojega postopanja pri napravi umetnih rojev dospemo, se splošno lahko trdi, da pri enakem obravnavanju pomladi najpred za rojenje godni panjovi naj bolje ugajajo in so taki zato posebno za pomnožitev v poštrev jemati, ker se s tem posebno močne in lepe naravno rojilne matice pridobe. Pri panju, ki se mi dozdeva, da je najbolj pripraven in dobrega plemena pustim mirno prviča s staro matico izleteti, tega denem začasno v kako posodo za roje. Zdajci preišem vse satove v panju, iz katerega je roj izletel in pregledam koliko je piskricev za izlego matice, teh je gotovo več. Vsak okvirček (satnik) s satom, na katerem je jeden ali več matičnih piskricev, vzame se iz panjů, temu se dodá še jeden sat z zalego in na njem nahajajočimi se čebelami in nekaj praznih satnikov, da se tako več majhnih rojev naredi. (Razume se samo ob sebi, da se morajo zgoraj imenovani satniki postaviti v kak prazen panj.) Ti se potem posamezno postavijo. Taki roji bi seveda brez druge pomoči, razun onega, ki bi se na mesto starčeve postavil, bili več časa, če še vedno ne, veliki revčki, ker bi vse leteče čebele na staro mesto odletele in tam ostale. V tem slučaju pa ni nič lažjega, kakor tej nezgodi s popred izletečim rojem (prvičem) pomagati. Ta se strese na belo rjuho, stara rojeva matica bo precej skušala nazaj v posodo, iz katere je bila izstresena, priti. Med tem naj se vjame, če se že popred pri rojenji ni, in naj se dene v matično kletkico in naj se pod rojevo posodo postavi, tako dolgo tamkaj pusti, da čebele nazaj v posodo zlezejo. Zdaj se matica odvzame in drugam porabi ali pa umori, če je že stara. Kakor hitro se je pa stara matica odstranila, nastane pri roju nemir. Tedaj naj se narejeni roji v polkrogu na rjuho postavijo in brezmatični roj naj se v malo oddaljeno, pa še na rjuho strese. Precej pričnejo rojeve čebele veselo šumeti in v narejene roje k že znanem satovji se seliti. Pri tem naj se pazi, da vsak narejen roj enako čebel dobi, kar se lahko s kakim peresom naredi in pomaga. Kakor hitro so se pa tako čebele po novih stanovanjih vselile in so že vse v panjove zlezele, naj se panjovi dovoljno postavijo. Ti mali narejeni roji so sedaj dovolj preskrbljeni s čebelami. Nobena teh vseljenih čebel pa ne bo k starcu nazaj letela, kajti to so rojeve čebele in te previdno iz novega panju izletavajo, ter se tudi vračajo. V začetku sem sam dvomil nad tem, pa nasprotno, prepričan sem bil, ker na starčevem mestu nisem nikakoršnega večjega doletavanja opazil.

Vsak razumen čebelar mora tako pomnožitev rojev kot umno, vspešno in lahko izpeljivo pripoznati. Če se pa paša dotičnega leta slabo obnese, takrat lahko drugi panjovi, ki niso ali pa le malo rojili, ter tako močni ostali in imajo zalege ter drugzega izdelka na izobilje, slabim narejenim rojem pomagajo, bodisi z zalego, satovjem ali medom v satovji. Za poslednje je pa čas do začetka avgusta. Ne morem si kaj, da bi poleg tega ne omenil neke važne reči zadevajoč rodovitnosti prihodnjoletne kraljice. Matični rodovitnosti je očitno meja postavljena, ker seme pri vprašnji sprejeto vedno bolj pojema, ker se pri nesenji jajec vedno rabi.

Mlade kraljice bodo prihodnje leto toliko bolj rodovitne, kolikor manj satov so prvo poletje njih življenja z jajčeci napolnile. Če narejeni roji prvo poletje zaradi slabe paše niso tako močni postali, t. j. da niso mogli veliko novega dela narediti, tako se bodo mlade kraljice prihodnje in poznejše leto toliko bolj rodovitne

pokazale. Le iz tega vzroka so poznejši roji prihodnje leto tako ugodni za razvoj. Moj popred navedeni način pridobitve umetnih rojev je še dober za slučaj, da slabo vreme nastopi ali pa da paša pojenjuje, če je prvič vgoden za izlet — rojenje. Takrat se nastavljeni matični piskrici lahko izrežejo, zategadel se v zavarovanje, kakor je sploh znano, navadno krmijo, ali pa se na kak drug način zabrani, da se zaželena pomnožitev doseže. Jaz se pa poslužujem družega, tako rekoč nikoli obrečenega sredstva, ki v tem obstoji, da stare rodovitne matice polovim in jih ali umorim ali pa drugam porabim. Če se pa potem pri slabem vremenu nekoliko krmijo, prikaže se potem pri prvem solnčnem dnevu pevec — drugič, — ki se pa, če matico izgubi, tudi lahko porabi za učinek umetnih rojev, kakor kak prvič sè staro kraljico, le da se morebiti mlada kraljica jednemu delu pusti in prav samo za se nastavi.

K temu poglavju bi o pomnožitvi svetoval, da se mladim rojem še le takrat tuja zalega doda, ko je matica že izprašena; kajti če se popred doda, se zna zgoditi, da bi še ne izprašena matica usmrtena bila, ker skoro gotovo iz sumljivosti ne izleti popred k izprašenji, dokler se vsa dodana zalega ni izlegla. Če se tedaj pred časom hoče panju k večjemu številu ljudstva pomagati, bi morebiti pravočasno izprašenje izostalo in tako bi kraljica, po okolščinah pa tudi ljudstvo v nevarnosti bilo; mogoče je tudi, da čebele po duhu satovja zapeljane, celo svojo mlado še ne izprašeno matico napadejo.

G. Lehzen ali pa kak drug čebelar bo morebiti mojemu popred navedenemu načinu ugovarjal, ker jaz roja pričakujem. Ne glede na to, da mora vsak čebelar o priliki na rojenje pripravljen biti, pridobi se z nakupom zgodnega roja sè starcem od najbližjega soseda precej potrebne reči k skoro prav povoljnjej in vedno rastočej pomnožitvi. Kakor jaz, tako je tudi g. L. pri pomnožitvi na dobro vreme navezan. Dalje ima navidezno moj način malo prednosti od prestavljanja odrojivšega starca. Tem pa v resnici ni tako; kajti če hočemo s prestavljanjem šest rojev narediti, bi ne samo s čakanjem na rojenje, več kot dvanajstkrat toliko časa potratili, temveč še šest drugih panjov popolnoma pokončali in v nered spravili, ne gledé na to, da jaz s poskušenim prestavljanjem do sedaj nisem imel posebne sreče, ker so skoro vsi matični piskrici bili drugo jutro odprti (raztrgani) in moj starec tako popolno pohabljen bil. Če končno moj način pregledamo, dobimo prednosti, katere so načinu g. L. popolno nasprotne, bilo bi med drugimi posebno sledečih pet posebno povdarjati:

1. Velika prihranitev časa, ker v istem času, ko g. Lehzen en roj naredi, naredim jih jaz pet ali pa še več.

2. Moja umetna naprava rojev se z naravno prav natanko ujema, ker vsak narejen roj nič družega ni, kot popolno izrojen starec s prav veliko pridržanimi čebelami za pašo v primeri z zalego in poslednje se zamore kot prav ugodno priznati.

3. Moja pomnožitev se zgodi brez vsake sile, med tem ko g. L. očitno starca in umetni roj v veliko zadrego spravi; prvemu se lahko zalega shladí, ker mu v začetku potrebne postrežbe primanjkuje, med tem ko zadnji nič letečih čebel nima.

4. Moji roji bodo brez vsake pomoči gotovo toliko storili, kakor ravno toliko izrojenih starcev, med tem, kakor g. L. sam pravi, ko je pri njem dolgo opazovanje in večkratna pomoč potrebna.

5. Jaz lahko v nasprotji gosp. Lehzen-u pri mojem postopanju prav povoljno zdaj v močno namnožitev v drugič pa na pridobitev medú delam.

Konečno še omenim, da sem mojo napravo umetnih rojev v poletji 1882 v največjo zadovoljnost poskušal in v tej okolici je bila povsod z veseljem sprejeta. Upam, da moj način — umetne roje si napravljati — tudi drugod posnemovalcev najde.

Čebelarjev koledar za mesec juli.

V tem mesecu naj se čebelam ne pusti več brez koristi valiti in satovje delati, temveč se nastava za zalego in za izdelke omeji. Posebno naj se zabranjuje preveliko razširjenje trotove zalege; to se zgodi, če se jim, ko so še v zalegi, glave porežejo, že zleženi pa v trotove pasti polove. Če imaš slabe drugiče in tretjiče, jih združi. Prvič in drugič se ne sprejmeta, ker se čebele med saboj pokoljejo. Panjovi, ki so zgodaj rojili, naj se preiščejo, imajo li matice ali ne. Ta mesec naj se roji in sploh panjovi v kraje, kjer je lipa, ajda in bela detelja prenesejo. Prazno satovje naj se pridno pregleduje, če se ni molj v njem naselil. Če imajo panjovi polne satove, naj se ti vzamejo iz panju, naj se denejo v izmetalnico in potem prazni nazaj postavijo. To se pa le takrat naredi, če imajo medú v izobilosti. Blizo srede tega meseca je sv. Margareta, takrat čebele rade stradajo, ker nimajo nikjer brati, pomagaj jim takrat, če je treba. Če jih boš na pašo peljal, glej da panjove tako napraviš, da bodo čebele dovolj zraka imele, da se ti ne poduše, kar se prav rado in večkrat zgodi. Tako škodo si čebelar večkrat sam napravi, in jo potem vročini pripisuje, katera sicer tudi k zadušenji pomaga. Toraj previdnost pri prevažanju.

Poletno gnojenje sadnemu drevju.

Da se mora našemu sadnemu drevju, ravno tako kakor vsem rastlinam, ktere kmetič odgoja, gnojiti, bode vsak razumen gospodar pritrdil in prav dal. Tudi je že dognana reč, kje in kako naj se sadnim drevesom z gnojem pomaga, a čas kdaj naj se gnojenje vrši, je stvar, o katerej se različna mnenja trdijo. Glavna misel je: sadnemu drevju naj se edino le v zimskem času gnoji. Nasprotno pa skušnja uči, da se sadnemu drevju vsak čas v letu lahko gnoji, ne samo takrat, ko je zemlja zmrznjena, in da se čas in način gnojenja edino in samo po posebnem namenu določi, zaradi katerega hočemo gnojiti. Tako postavim gnojimo sadnemu drevju, da njegovo lesno rast podpiramo in pospešujemo, drugič pa hočemo njegovo nastavo cvetnih popkov bolj popolnoma narediti in drugič bi zopet radi imeli bolj razviti in bolj okusni sad. V vseh treh slučajih je pa treba v raznih časih gnojiti. Če hočemo lesno rast pospeševati, navadno gnojimo po zimi ali pomladi z lužo (gnojnično blato) ali mešancem (kompostom); ako pa hočemo nastavo cvetnih popkov popolniti, je najbolje gnojiti v drugi polovici poletja. Ako je pa naša želja, sadu dati boljši okus in pravo godnost, gnojiti nam je v začetku ali sredi poletja, in sicer s tekočim gnojem (gnojnico). Da pa gnojnica tudi do korenin dospeti zamore

je svetovati, nekako 60 cm globoke luknje v tla narediti, v katere se gnojnica vlije. Take luknje se napravijo pod drevesno krono v krogu okoli drevesa po 1 m oddaljene jedno od druge. Te jamice se navadno narede z lopato, motiko, krampom ali železnim kolom, ki je za luknje lesenim kolom delati. Luknje z lopata ali motiko in tudi krampom delati je dobro, pa je preveč težavno in počasno; tudi preveč sveta se s tem razrije, s čimur bi na vrtu ali travniku, kjer lepa trava raste, precej škode naredili. Jamice z železnim kolom delati tudi ni dobro, ker se prst okoli zasajenega kola preveč stlači, posebno ilovica, in gnojnica dolgo časa ne more tako stlačene stene preriti, ter stoji v jamici dolgo časa, kakor v kaki posodi. Le počasno se razlije po zemlji, ter tako svoj namen doseže. Boljše so vsekako izkopane jame, iz katerih se gnojnica hitro v zemljo izgubi. Prav pripravno orodje za narejanje takih lukenj v poletno gnojenje sadnim drevesom je povsod, kjer ni kamenat svet, prsteni sveder (Erdbohrer), kakoršnega je g. F. C. Binz v Durlach-u v kupčijo spravil, s katerim se lahko dovolj globoka in dovolj velika luknja napravi, brez da bi se prst okrog kraja kaj stlačila, temveč vedno rahla ostane, tako da se gnojnica hitro na vse strani poizgubi. Dobro dela v takih okolnostih redivec korenice (Wurzelspeiser) t. j. lončena, kakih 50 cm dolga in 10—12 cm široka cev, katera krog in krog polno majhnih po 3 cm oddaljenih luknjic ima. Ta cev se 1½ m od debla in na okrog kakih 6 ali še več, kakor je potreba, v zemljo vtakne, da z površjem zemlje enako visoko stoji. V to cev se vlija tekoč ali zdrobljen gnoj, ter se tako drevesu lahko v vsakem letnem času in kadar si boji po dnevi prilije in pognoji in to prav hitro, brez da bi se pod drevesom rastoča trava kaj poškodovala. Ob suhem vremenu in pri suhi prsti naj se gnojnici vselej nekoliko vode prilije. Poletno gnojenje se ne more vsem kmetovalcem, katerim je le količjak dobrega razvitka sadu in dreves mar, zadosti toplo priporočevati; posebno je izvrstno sredstvo pri dolgotrajajoči suši odpadanje še ne zrelega sadja (odpadkov) zabranjevati ali pa popolnoma odstraniti.

— x —

Sadjerejčev koledar za mesec juli.

Ta mesec je sadjerejeu, kakor kak mali oddihljaj, kajti malo delo ima v drevesnici. Skrbeti mora, da so njegove gredice oplete, da plevel, posebno mladih še le iz pešek izraslih drevesic ne zaduši. Okopljejo naj se vsa drevesca. Lahko začneš cepiti na speče oko, kar je boljše, kot na živo oko, ker poslednje še zelo nežno po zimi lahko zmrzne.

F.

— x —

Črešnje — zdravilo.

Marsikdo se bo smejal in z glavo majal, ko bo bral ta napis. Že zdaj ga slišim reči: „Tem pa ni tako! Zakaj je bil pa ta in ta tako bolan, ker se je preveč črešenj najedel. Revež, komaj je še obstal, tako hudo ga je imelo! To nikakor ni mogoče, da bi črešnje še zdravilo bile!“ Dr. Abicht pa vse drugače govori in svetuje: Kdor ima zlatožilne težave, srčne bolezni, hipohondrijo, začeto sušico, bruhanje krvi itd. mora v času črešenj prav veliko črešenj uživati, zraven pa prav priprosto in zmerno živeti.

Ljudem, ki imajo krča v želodecu, ali pa slabo prebavljanje jedi, je lahko prebavljivi črešnjevi sok prav posebno priporočevati, pa je paziti, da se črešnje brez koščice uživajo.

Pokvarjeni želodeci, katerim se ozdravljenje s črešnjami ne prilega, morajo pri vednej zmernosti vendar le črešenj v zdravilo neprenehoma dobivati. Kmaloma se privadijo. Vživanje črešenj se mora od dne do dne povekševati. — Priporoča se štirikrat na dan t. j. zjutraj, dopoldne, popoldne in zvečer črešnje jesti.

Če se pri vsaki jedi povžije 1 do 1½ funt črešenj brez koščice, tako se lahko obilico s časoma na 2 ali 3 funte povekša.

Ker črešnje slast, kakor tudi odstranjenje človeških odpadkov pospešujejo, kri in sok čistijo ter tanjšajo in sploh k zdravju človeškega telesa pomagajo, ga okrepčujejo, mora dotični, ki se s črešnjami zdravi, zmerno živeti, ne mastnih jedi uživati, ker v takem slučaju ravno nasprotujejo.

Mladim, drugače nepokvarjenim osebam se dobro prileže dober domač kruh, še boljši je bel kruh, žemlje itd., posebno dobro se prilega kozarec hladne vode.

Kisle črešnje niso samo prijetna jed, temveč se tudi v zdravilstvu potrebujejo; sladke črešnje pa imajo več sladkorja v sebi in so za ozdravljanje boljše od kisljih. Swieten jih posebno pri dolgem zaprtju v spodnjem delu telesa priporoča.

Glavni deli črešenj so: rastlinski vlaknec (Faserstoff), sluz, sladkor (največ) in rastlinske kisline. Ker je sladkor naj bolj redivna in naj lažje prebavljiva snov, je razvidno, da je vživanje črešenj prav zdravo in dobro. Surove vžite zrele, sladke črešnje so posebno slastne, okrepčavne, hladivne, prebavljive, redilne, odpiralne in zdravju zelo koristne.

Starejši in novejši zdravniki so zdravo sadje in posebno črešnje kot obvarovalni lek pred grižo, pred boleznimi v spodnjem delu telesa, pred slabo prebavo, krvotokom, bruhanjem krvi, vraničnimi boleznimi, ter pred takimi v želodecu, pred zlato žilo, maternično boleznijo (histerijo), krčem, rumenico, zaprtjem, sušico, protinu v nogah (podagro), lišajem, srbečico (Kraetze), ledvično koliko in pred drugimi boleznimi priporočevali.

Konečno bodi še omenjeno, da so mehke, sladke črešnje (namreč dobre, zrele srčaste črešnje) bolj zdrave od onih, ki trdo meso imajo, ter jim tudi hrustavke pravimo.

Splošno črešnje tudi s svojim sladkim sokom žejo gasijo, vrenje krvi udušijo in varujejo, da se sokovi ne vstrdijo in ne pokvarijo.

Vegetarische Rundschau.

Na znanje.

Zaradi pomanjkanja prostora priobčimo dopise in imenik v prihodnji številki.

Uredništvo.